

Peres Sándor:

LUTTENBERGER ÁGOST.

Igaz ember volt. Egyszerűsége, becsületes munkássága, szerénysége, nemes idealizmusa, igaz emberszeretete vonzó harmóniába olvadt össze nagy tudásával és elméjének finomságával, élességével.

Nem volt közénk való. Mikor mákszemnyi tudását mindenki fitogtatja, ő szellemének gazdagságát egyszerűségével takargatja; az, aki homokszemet se hord a közjónak, a tudománynak és művészetnek épületéhez, fennen kérkedik s ő, aki a közjónak szentelte életét s a tudomány és művészet terén nem egy remeket alkotott, szerényen vonult félre a piac lármájától; mikor mindenki sokat ígér s keveset ad, ő semmit sem ígért és sokat adott; mikor mindenki dobot üt más ellen és dobot üttet maga mellett, hogy anyagi javakból, rangból, kitüntetésekben minél többet harácsolhasson, ő szeretetében zárta mély, de hallgatag elismerését mások iránt és pironkodva sütötte le fejét, ha meghitt barátai közül egyik-másik szíves elismeréssel adózott igaz érdemei iránt.

A nyilvánosság fórumán nagyon ritkán jelent meg. Annyi stréberséget, hányivetiséget, üres szalma-cséplőt látott ott, hogy nemes érzelmei, finom ízlése nem engedték őt abba az élelmes, de köznapi társaságba. Ha írt, álnevet használt s így esett meg, hogy *Tihanyi Ágost* sokat illették magasztalással, de – *Luttenberger Ágost* csak néhányan ismertük, becsültük és szerettük.

A szombatosok társaságának – *Péterfy Sándor* meghittebb körének – buzgó tagja volt. Minden szombaton ott ült az „öregnek” jobbán. Szelíd arca el-elmélázott, hallgatag ajkán egy-egy pajkos mosoly futott át, mélytűzű szeme fel-felvillant, de suttogó hangja csak ritkán szólalt meg s akkor gazdag humora egy-egy sikerült, sohasem fájó vagy sértő és mindig találó, jóízű élcben nyilatkozott meg. Az emberi gyarlóságoknak rövidebb és találóbb ostorait alig fonogatta más a legnagyobb humoristák között is, mint *Luttenberger Ágost*.

Igazi nagy sikereit a gyermekdal-költészet terén alkotta. A *Kiss Áron*, *Pósa*, *Péterfy* és *Tihanyi Daloskönyvének* dallamait ő írta. Ezek a dallamok meglepő gyorsasággal terjedtek el óvodában és iskolában egyaránt s csaknem kizárólag uralkodnak az apró népség változó érzelmein. Egyszerűség, mélység, naivság, tűz, élénkség, eredetiség és magyarosság jellemzik a *Luttenberger* dallamait, melyek varázsszerűen ragadják meg a gyermek kedélyvilágát és a teremtés erejével ültetik be oda a szépnek, jónak és nemesnek magvait. Dallamai könnyed szárnyat öltenek *Pósa* gyermekverseire s ezek a költemények a szó és zene teljes harmóniájával gyönyörködtetik, vezetik, ihletik és nemesítik az apró népség lelkivilágát.

Milyen könnyűséggel teremtett *Luttenberger* költészete! Ha pedagógus szellemének, fennkölt lelkületének és művelt ízlésének egy-egy vers megtetszett: azt a verset ő már dallamban olvasta. Csak akarnia kellett s a hangok millióiból már fülébe zengett az az 5-7 hang, melyből a kedves, a szöveget megjelenítő, a szíveket meg-

hódító dallam szinte önmagától született meg. Úgy tetszett, mintha *Luttenberger* a saját dalainak nem teremtője, kritikus lett volna csupán. Innen az eredetiség, játzsiság, könnyűség, mélység és művészi tökély az ő gyermekdalaiban, melyek közül a *Rózsabokor*, az *Esti ima*, a *Sárgul már*, *A Kis Peti*, *Kivirított a jácint* stb., stb., örök gyöngyei nemzeti gyermekdal-költészetünknek...

Luttenberger Ágost 1846-ban született Pakson. Tanult Sopronban; elvégezvén a tanítóképző-intézetet, tanító lett Répcelakon, pár év múltán Komáromban, majd Budapesten, hol 1873 óta az ágostai evangélikus elemi iskola tanító-testületének volt egyik kiváló tagja. Mint tanító híven, nagy kötelességtudással, páratlan lelkiismeretességgel és a gyermekek mélységes szeretetével töltötte be hivatását. Folytonosan tanult, hogy minél jobban taníthasson. Magyar anyanyelvén kívül megtanulta a németet, franciát, olaszt és svédet; a pedagógiában alapos és terjedelmes ismerettel rendelkezett. Számptalan cikket írt a *Népnevelők Lapjába*, több cikket és sok dalt a *Kisdédnevelésbe*, szerkesztett Abcét és Olvasókönyvet s megírta a Daloskönyvet.

Meg nem nősült; testvéreit s ezeknek gyermekeit tartotta magánál és nevelte föl.

Úgy két esztendővel ezelőtt egészsége megrendült. Elhagyta a szombatosok társaságát s nem tért többé vissza. Több helyen keresett gyógyulást, de sikertelenül. Mennyit aggódtunk, mennyit fohászokdtunk érte. Az idei tavaszon még teljes reménységgel írta az Adria partjáról, hogy egészsége helyreáll s újra elfoglalja helyét a szombatosok szeretett társaságában. De nem volt e világba való s folyó évi augusztus 9.-én örök álmra hunyta szemeit. Budapesten temették el.

Nem volt e világba való s éppen ezért halhatatlanná lett e világon. Dalai élni fognak s örök életre hívják Ágostonunkat, akit életében oly kevesen, de oly igazán szerettünk és becsültünk... És van-e az örök életre szebb hely, mint a gyermeknek, akiben az örök élet testet öltött, ártatlan, angyali szívében?! Itt van, itt a te méltó helyed, szeretett és megsiratott *Ágostonunk!*

In: *Kisdédnevelés*, 1899, szeptember 1.

*

Luttenberger Ágostnak, a gyermekdalok nagynevű költőjének emlékére tiszteelői 2000 korona alapítványt tettek az Eötvös-alapnál, sírjához pedig emlékkövet állítottak. Az emlékkő fölavatása a múlt hó 28.-án volt a tisztelők és barátok nagy számának jelenlétében. A megható és ékes avató beszédet *Katzián János* ág. ev. Hit-tanár tartotta.

Az avató beszéd előtt a Tanítók Házának ifjúsága a *Szózatot*, *Pósa* költeménye után a *Fröbel*-intézet növendékei *Luttenbergernek Rózsabokor* című dalát s végül az Országos Kisdédóvó Egyesület óvónőképző-intézetének növendékei a *Himnusz*t énekeltek el.

Pósa Lajos következő gyönyörű költeménnyel áldozott a megdicsőült emlékének:

A GYERMEKEK DALKÖLTŐJÉNEK SÍRJÁNÁL

Tudom, édes a te álmod!
A csillagos eget látod.
Puha a te fejed alja:
Sok pici kéz igazgatja.
Tele rakja friss rózsával,
A szeretet virágjával.
Fel-feldobog szíved rája,
Meg-megcsendül muzsikája.
Holdvilágos csendes éjjel
Viszi a szél szerte-széjjel:
Hantról-hantra éneked sír.
Itt is, ott is nyílik a sír:
Hófehérbe holt angyalkák,
A koporsót nyitogatják.
Majd kilépnek mindenünnen,
Egy-egy virág a kezükben,
Szállnak, szállnak, hozzád szállnak,
Fátylában a holdsugárnak...
Körül állják sírod halmát,
Zengő szíved úgy hallgatják.
Zengő szíved varázslatja
Holt ajkukat dalra nyitja.
A temetőn végig zendül
S elhalóan száll keresztül.

—

... Tudom, édes a te álmod!
A csillagos eget látod.
Puha a te fejed alja:
Sok pici kéz igazgatja.
Kacagó kis rózsás ajkak
Muzsikádra dalolgatnak;
Dalod nyomán virág fakad,
Beborítja sírhalmodat.
Oh, szép dalok, csengő dalok!
Daloljatok! Daloljatok!

In: *Kisdednevelés, 1900. november 1.*